

УДК 378(430)

ОСОБЛИВОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В НІМЕЧЧИНІ

Студ. Д. В. Мартинчева, гр. БПД-17

Науковий керівник канд. пед. наук, доцент О. М. Внукова
Київський національний університет технологій та дизайну

Освіта є основою для розвитку нації. Україна на сьогоднішні стоїть на шляху євроінтеграції, у тому числі і в освітянській сфері. Тому важливим є аналіз освітніх систем провідних країн світу. Позиції Німеччини в галузі вищої освіти дуже сильні – ця країна пропонує кращу освіту в континентальній Європі, в світі поступаючись лише таким країнам, як США, Канада, Великобританія та Швейцарія (згідно рейтингів ARWU, QS, The Times, Webometrics). Тому ми визначили **мету**: дослідити актуальність аспектів німецької вищої освіти для України. В ході роботи ми поставили такі **завдання**: виявлення особливостей німецької вищої освіти та аналіз актуальності німецьких тенденцій у вищій освіті для України.

Об'єкт дослідження: система вищої освіти Німеччини. **Предмет дослідження**: особливості німецької системи вищої освіти та їх актуальність для України.

В ході дослідження нами були застосовані **методи** аналізу, порівняльний, анкетування, узагальнення та осмислення зібраних фактів.

Практичне значення отриманих результатів полягає у актуалізації принципів дуальної освіти Німеччини, академічної свободи студентів для України.

Результати дослідження. В той час, коли у сучасному світі необхідно швидко підлаштовуватися до вимог прогресу, нам важко відійти від закладених ще у радянські часи догм. Навчальні плани є застарілими, виховні принципи не змінювались вже кілька десятиріч, спостерігається брак сучасних підручників та коштів, що виділяються на освіту. Реформування системи вищої освіти України сьогодні – необхідний захід для створення якісної сучасної освіти. Досвід системи вищої освіти Німеччини, яка вже пройшла шлях освітніх реформ, що задовольняють вимоги сучасного європейського суспільства, буде надзвичайно корисним для України.

Німецька система освіти формувалась сторіччями, тому навчальні заклади країни спираються на традиції національного виховання, в той же час враховуючи всі сучасні тенденції в освіті. Заклади вищої освіти (університети, Вищі школи (Fachhochschulen), Професійні академії (Berufsakademien) задовольняють потреби держави у професійній молоді. Дуальна система освіти дозволяє опановувати практичний аспект спеціальності ще під час навчання. Політика уряду Німеччини передбачає розвиток співпраці закладів вищої освіти з промисловими фірмами. Студенти, які цікавляться якоюсь конкретною спеціальністю, можуть подивитися на сайті обраного університету, з якими компаніями кооперує даний університет. Або ж навпаки, маючи інтерес до будь-якої конкретної фірми, можна дізнатися, чи пропонує вона дуальну програму та з якими навчальними закладами кооперує. Починати потрібно з подачі резюме в компанію, і після підписання робочого контракту можна подавати документи до університету. Дуальні студенти набувають під час навчання у закладі вищої освіти не тільки теоретичний багаж знань, а й практичний досвід. За час всього навчання дуальні студенти мають можливість набути досвіду в багатьох відділах компанії [2]. Завдяки цьому до кінця навчання вони вже точно знають, робота в якому відділі їх зацікавила найбільше і де саме вони хочуть працювати по завершенні освіти. Дуальні студенти повинні вчитися і працювати одночасно. Під час роботи вони зобов'язані дотримуватися дрес-коду, виконувати доручення керівництва, звітувати за виконану роботу – все, як у звичайних найманих працівників. Під час теоретичної частини студентам теж не вдається розслабитися, тому що навчання в університеті проходить за суворим планом. Щоб впоратися з таким навантаженням, студентам не обійтися без таких особистісних якостей, як висока мотивація і самоорганізація. З іншого боку, дуальні студенти мають досить

стабільний спосіб життя протягом всього навчання: їм не потрібно шукати підробіток, як іншим студентам; їм відомо, яку заробітну плату вони отримають в кінці місяця, а також коли і скільки днів у році у них відпустка – все це зазначено в робочому контракті.

Професійна освіта є дуже престижною, саме в цьому секторі здобуває вищу освіту більшість німців. Тому в Німеччині відсутній брак спеціалістів в галузі промисловості. Наукові центри співпрацюють з університетами Німеччини, що дозволяє студентам накопичувати необхідний практичний досвід, співпрацювати зі світилами науки. Завдяки цьому відсутнім є розрив між університетською та промисловою наукою, це виключає дублювання досліджень, прискорює процес обміну науковими здобутками в галузі науки та технологій, що дозволяє швидко впроваджувати всі винаходи у практичну сферу.

Під час дослідження нами було проведено анкетування сорока працюючих людей, які отримали вищу освіту в незалежній Україні. У 80 % опитуваних виникли складнощі з влаштуванням на роботу після навчання, 60 % опитуваних вважає, що практична складова навчання була більш важливою за теоретичну і лише 35 % працює за спеціальністю. Майже повна відсутність практики викликала багато труднощів під час влаштування на роботу. До того ж, студенти українських закладів вищої освіти намагаються суміщати роботу та навчання, оскільки більшість навчаються за контрактом, а з тих, хто вчиться за державним замовленням, лише чверть одержує стипендію, розмір якої недостатній. Відсутність практичного досвіду стає бар'єром для отримання роботи за фахом. Це призводить до великої кількості людей, які не працюють за спеціальністю. Дуальна система, яка не реалізована на практиці в Україні, допомогла б позбутися таких проблем.

Один із основних принципів вищої освіти в Німеччині – «академічна свобода». Студент німецького університету, вибравши певну спеціальність і відповідну навчальну програму, повинен сам організувати свій навчальний план і свій час відповідно до вимог програми. Кожен студент може довільно записатися на ті лекції та семінари, які йому цікаві, вибирати зручний час для стажувань та практики. В кінці кожного семестру студент збирає спеціальні сертифікати курсів і лекцій, які він прослухав. Якщо він набрав потрібну кількість, то може подати заявку на здачу іспиту. Якщо не набрав, то до іспиту він не допускається. Це дозволяє студенту опановувати предмет в своєму темпі. Крім цього, це впливає на самоорганізованість та відповідальність молоді. В Україні цей принцип не реалізований в повній мірі. Згідно нашого опитування, у 85 % респондентів під час навчання в університеті виникали труднощі з певною дисципліною і їм не вистачало часу та роз'яснень викладача. 100 % опитуваних підтвердили, що в освітню програму, за якою вони навчалися, входили предмети, які не знадобилися їм у професійній діяльності.

Не можна обійти увагою і такий факт, як фінансування вищої освіти. Недостатня матеріально-технічна база заважає закладам вищої освіти України йти в ногу з часом.

Висновки. Нами було виявлено, що реформування української системи вищої освіти з оглядом на досвід закладів вищої освіти у Німеччині, допоможе усунути проблеми, які на даний момент постали перед Україною. Підтверджено необхідність посилення практичної складовою у навчанні, зокрема, через впровадження дуальної системи та академічної мобільності студентів. Підтримуємо думку, що «модернізація професійної освіти означає, в першу чергу, підвищення якості практичної підготовки» [1, с. 133].

Ключові слова: академічна свобода, вища освіта, дуальна система.

ЛІТЕРАТУРА

1. Внукова О. М. Роль практичної підготовки у формуванні педагогічних компетентностей студентів першого рівня вищої освіти спеціальності «Професійна освіта» (за спеціалізаціями) / О. М. Внукова // Наукові записки. Випуск 11. – Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. Частина 4. – Кропивницький: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2017. – С. 130-133.

2. German academic exchange service [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу : <https://www.daad.de/en/>